

Oplysninger

angaaende den sindssyge Søren Mathiasen
der forlanges optaget i
Østifternes Sindssygeanstalt.

(At udfylde af en Læge og indsende under dennes Forsegling.)

De meddelte Oplysninger ville blive betragtede som enhver anden end Anstaltens Læge
uvedkommende.

I a	Patientens fulde Navn	Søren Mathiasen
b	Alder	37 Aar gl. (født 4/5 47)
c	Hjemsted	Kullerup Sogn, Svendborg Amt
d	Borgerlige Stilling	forhen Gaardmand, nu Straffefange
e	Religionsbekjendelse	luthersk
f	Er Patienten gift? med hvem? Hvorlænge? gift hvormange Børn?	Ingen
II a	Har nogen af Patientens Paarørende i opstigende eller Sidelinie været sindssyg? eller lidt af betydelige Hjerne- eller Nervesygdomme?	Ubekjendt
	eller været udmærket ved paafaldende Overspændthed, Bizarreri o. deslige	
b	Er der hos Børnene Noget at observere i disse Henseender?	-
c	Har der været Selvmordere i Familien? -	
III a	Hvorledes har Opdragelsen været?	Skal være blevet forkjælet af Moderen
	Hvilke ugunstige Forhold have været tilstede i Barndommen og hvilke Spor have de efterladt?	-
	Hvorledes gik den sjælelige Udvikling for sig? var der noget Paafaldende deri?	-
b	Hvilke Sygdomme har Patienten gennem- gaaet i Barndommen?	Ubekjendt

Søren Mathiasen
37 Aar
Forhen gårdmand, nu straffefange
Fra Horsens straffeanstalt.
Kullerup sogn, Svendborg amt.

Disposition i familien benægtes af pt., der kun ved at nævne sindssygdom hos en fjernere slægtning af moderen. Fra 3 års alderen opholdt pt., hvis sødskende alle ere raske, sig hos bedsteforældrene, hvis gård han, efterat være bleven voxen, kom til at styre. Han synes dengang at have levet et temmelig afsondret og stille liv uden stor tilbøielighed til at omgås jevnaldrende. Han benægter bestemt nogensinde at have været tilbøielig til excesser i nogen retning. Hvorledes hans karakter egentlig har været dengang, vides der intet om. I 1869 var han indbudt til et høstgilde der på egnen, men vilde nødig gå der, der han anså det for "et dårligt varsel", at en af de tilstedeværende karle havde været straffet. Efter gildet blev han også på hjemvejen overfaldet af denne og en anden karl, som slog og sparkede ham, så at han tilsidst blev bevidstløs. Som grund hertil angiver han skinsyge, da han var forlovet; han er af den faste mening, at de vilde slå ham ihjel. Efter overfaldet var han bevidstløs i 5-6 timer og mener at have opspyttet eller opkastet blod; i hovedet havde han flere sår, men der synes dog ikke at have været synlig fraktur af kraniet men, efter hvad den objektive undersøgelse nu viser, måske nok en læsion af lumbaldelen af columna, der var ingen frakturer af extremiteterne og ingen lamheder men derimod en almindelig svækkelse, navnlig af underextremiteterne og ryggen (i lumbaleggen), så at han måtte ligge til stadighed i 3½ år og har siden den tid aldrig været så rask som før men stadig været i den samme svagelige legemstilstand som nu. Han måtte længe gå med stok, plagedes ofte med mathed og tunghed i hovedet, men aldrig egentlig hovedpine, og fra samme tid skriver sig en høi grad af tunghørighed på begge øren, forenet med et stinkende dels purulent, dels (og navnlig) blodigt udflåd af begge ører. Han har også siden nævnte overfald lidt meget af cardialgi, opkastninger efter maden, så at han i mange år kun har kunnet tåle melkemaad, Han mener, at der af og til har været blod i det opkastede, men blodet synes dog mest at være opspyttet, måske kommende fra tubæ (=svulster eller bylder. red.); han har også lidt noget af hoste med slimet, purulent (indeholdende materie , red.) opspyt. I 1872 fik han efter bedsteforældrenes død deres gård og skal, medens han styrede den, have været i gæld, noget som han dog selv bestemt benægter. Sit forhold til egnens folk omtaler han således, at "de store" så skævt til ham, fordi han var hjælpsom og god mod "de små"; man får dog ikke indtryk af, at her har været nogen egentlig forfølgelsesforestilling, da han slet ikke lægger vægt derpå, men omtaler forholdet til omgivelserne som i det hele godt. I januar 1875 giftede han sig. I september samme år dræbte han en mand, hestehandler, hvem han skyldte en del penge; han skød ham med en revolver og gravede liget ned på sin mark efter at have plyndret det. Året efter inddømtes han i straffeanstalt på livstid og anbragtes i Horsens. Her viste han sig som en løgnagtig og listig karakter, men når sindssygdommen egentlig begyndte, kan ikke siges; den har udviklet sig efterhånden. Hans

sindstilstand var snarest deprimeret, undtagen når noget gik ham imod, da kunde han blive mere opfarende. Han var svinsk, idet han fandt behag i at benytte sine ekskrementer på alle mulige måder. Han var aldrig ustyrlig og kunde give god besked om de hjemlige forhold, kun når talen kom på hans forbrydelse, løb det rundt for ham, dog, som det synes efter oplysningerne, ikke fra begyndelsen af hans ophold derovre, men herom vides intet bestemt. – Da hans legemlige befindende stadig har været ringe, har han været holdt på særskilt diæt, mest med hvedebrød og melk.-

Pt., som er temmelig undersætsig, har et noget slapt og sammenfaldent ydre. På grund af en hypotiose? i lumbalsøjlen med toppunkt omtrent ved 2den lumbalhvirvel og den kompenserende lordose (svajryggethed, red.) i de nederste ryghvirvler, holder han sig meget foroverbøjet; da han næsten stadig har smerter i denne del af columna, falder det ham besværligt såvel at stå og gå som at sidde, hvorfor han helst tilbringer tiden liggende på gulvet og reiser sig da med besvær. Det subkutane (beliggende i underhuden, red.) fedtlag er ganske rigelig udviklet, men hans hudfarve er bleg og slimhinderne anæmiske (blodfattige, red.); ansigtstrækkene ere meget slappe. På hovedet føles ingen spor af fraktioner. Hørelsen er betydelig nedsat ved begge ører, idet han ikke kan høre et ur, selv om det lægges direkte til øret; han kan heller ikke høre det, når det anbringes mellem hans tænder. Ved inspektion af ørene ses i begge øregangene koaguleret blod, der næsten fylder helt og derved forhindrer en undersøgelse af trommehindernes forhold. Dette udflod, som aldrig har indeholdt benstumper og kun nu og da pus, har, som sagt, holdt sig næsten uforandret i de sidste 15 år, kun af og til med nogle dages ophør. Han har ingen øresusen og kun ubetydelige smerter af og til. I svælget ses intet abnormt. Stetoskopien er normal, ingen rallelyd eller dæmpning noget sted. Han klager sig noget ved tryk på højre ribbenskurvatur omtrent ved insertionen (muskeltilhæftningen, red.) af 9de ribbens bruskeparti, som også føles løsnet, hvilket skal være sket ved den den omtalte vold, ved hvilken leilighed han også mener at have pådraget sig dobbeltsidigt inqvinalkemie?, som dog nu kun føles meget utydeligt, men undertiden skal være større. Han er øm for tryk i cardia (hjerte, red.) og angiver at få smerter her og i venstre hypokondrium (den bløde del af underlivet neden for ribbenene, red.), når han har spist, ofte forbundet med brækning, hvorved også under tiden kommer blod, som efter farven at dømmes dog snarere synes at hidrøre fra svælget (måske tubæ?). Han erklærer ofte at have ødemer såvel på fødder og hænder som i ansigtet; for øieblikket er der dog intet. Han har ofte smerter ved at lade vandet. I urinen, som er meget lys og klar, findes ingen albumen (æggehvidestof, red.) I sit væsen gør pt. mere indtryk af mathed forbundet med resignation i sin skæbne end af åndelig sløvhed; vel er hans ansigtsudtryk tomt og noget sløvt, men det har vistnok nok så meget sin grund i den dårlige hørelse, i al fald kun for en del i en virkelig sløvhed. Hans hukommelse er god og tankerne ret bevægelige. Han indlader sig gerne i samtale og fortæller alt i en venlig tone og er meget interesseret i, at man skal komme til at dele hans opfattelse af begivenhederne, som unægtelig afviger endel fra det faktiske, hvormeget – er det umuligt at sige, da de medfølgende oplysninger kun give ringe bidrag hertil. Han fortæller, at han i januar 1875 blev gift med en 19-årig pige efter et meget kort bekendtskab. 1 måned efter traf han den hestehandler, som han senere slog ihjel, som fortalte ham, at hans kone var berygtet, idet hun, som var datter af en fordrukken fader, allerede før sin konfirmation skulde have været frugtsommelig i 14 års alderen (ved hendes egen broder), og at hun ved faderens hjælp havde fremkaldt abort; noget lignende skal også en af fangerne i Horsens, såvel som hendes egen familie have fortalt ham. Han fik derved afsky for konen, hvilket endmere forøgedes, da han kort efter opdagede, at hun åbnede sit hus for

mormoner, som efter hans sigende, i den tid begyndte at besøge egnen, og som han tidligere intet havde mærket til. De søgte at påvirke ham for at få hans gård og penge, men forgæves, men desbedre indpas fik de hos hans kone, hvilket de benyttede til forskellige tyverier af hans eiendele, når han var ude. Konen benægtede alt samkvem med dem og erklærede, at det var pigen, der var mormon, og ikke hende. Da han ikke ville finde sig i konens opførsel, fik han hestehandleren til at love, at han ville reise til kongen for at skaffe pt., som var blevet viet ved kongebrev, separation fra sin kone og dom over hende for utugt, hvorfor hestehandleren skulde have en sum penge, og hans datter skulde, når det var sket, i huset hos pt. Den dag aftalen var truffen, købte pt. sig en revolver, for at han, når han kom hjem, kunde forsvare sig mod mormonerne, der ofte havde truet ham med overfald; han traf dem i sin port, og de fratog ham revolveren, hvorpå han, som han pleiede, når de holdt møde, gik op på høstænet, og imedens han lå der, gik mormonerne, hans kone og hendes fader ud og dræbte hestehandleren, fra hvem pt. var skiltet udenfor gården i bedste forståelse, og gravede ham ned på marken i den hensigt at beskyldte pt. for mordet, så at de derved igennem hans kone kunde komme i besiddelse af hans eiendom. Få dage efter arresteredes pt., der intet anede men troede hestehandleren i København; han undslap fra politiet og løb hjem for at få at vide, hvorledes sagen hang sammen. Han fik her fat i hestehandlerens tegnebog, som var tom, og som han vilde bruge til at retfærdiggøre sig med over for dennes sønner ved at fortælle, at han havde fået den hos sin svigerfader. Senere var det hans agt at forlade landet, hvilket han påstår var et gammelt ønske hos ham. Imidlertid blev han igen arresteret og kom for retten, hvor han erklærer at have afgivet ovenstående forklaring, men han blev afvist med at hans kone ikke var mormon, noget som han nu ldeles bestemt antager for et aftalt spil mellem konen og herredsfogden mod ham. Han påstår aldrig at have bekendt. Kort efter at han var kommen til Horsens straffeanstalt fik han, efter hvad han siger, fra sin familie underretning om, at hans kone var bleven døbt og var reist med mormonerne. I Horsens befandt han sig ikke vel; han benægter forfølgelser i form af mormoner; men han mener, at betjentene og de andre fanger gjorde nar af ham på grund af hans legemlige svaghed.- lyder pt.s egne oplysninger, som det dog ikke er muligt at vurdere på rette måde på grund af manglen på kundskab om fakta. Han fortæller alt med en godmoddig mine og forsikrer hvert øieblik sandheden af sine ord og påstår sin fuldstændige uskyldighed. Men hans iver i denne retning, såvelsom hans på enkelte punkter meget vel overveiede og fint detaillerede på andre punkter noget usandsynlige beretning vækker af og til nogen mistanke om en bevidst omlavning af fakta, f.ex. den måde hvorpå han forklarer, at han var i besiddelse af den myrdedes tegnebog, o.s.v, eller når han forsikrer, at han ikke skyldte hestehandleren penge, at han var hans særdeles gode ven, hvilket han bestyrker ved i samtalens løb at anmode om at få en ordning i stand med sit testamente, således at hestehandlerens datter kan få hele hans eiendom. – Pt. benægter nogensinde at have været hallucineret. Han har i mange år ofte talt i søvne og haft den vane at tale halvhøit med sig selv, når han var alene. – Søvnen er god. Appetiten temmelig ringe og, som tidligere omtalt, kaster han jævnlig op efter maden. Af og til har han diarré. – Ty. Ren, fugtig. P. ret kraftig. Ingen tremor manuum & lingvæ. –

Søren Mathiasen
Kullerup

1884

K. Sengel. 1. Dec
Tt 3
8.

Rolig, mg venlig og høflig. Stadig fastholdende alle Sine i Hovedjourn anførte Beretninger. Ser ussel og drl ud. Brækker op, det Meste han får..

C. Sengel.
Mælke-diæt
Aq. Thymal til Udsprøjtning
af Ørerne

Stille henligg. Altid venlig og høflig – "Tak hr. Doktor! Det går ved det gamle". Stadig fasth. Sine gml. Opfattelser, som det ikke er mul. nu at trænge til Bunds i, saa inverende og faste synes de at være blevne. uforandret.

20.

30.

1885

Er overbevist om at kunne "høre til Bøgelunds Familie" Uforandret i sløv og stille Venlighed, vist m mg Vrangforestillinger Og Hall.

6. jan.

Uforandret. Forlanger snart Præsten, snart Amtmanden, Snart Kronprindsen i Tale

20.

1. Marts

Alt uforandret

1. April

På Anm.

Sygepleje 9.

Paa Gr. af den drl Luft. hs. Uddunster og Secret fra Næse Og Øren fremkalde, fl. Til

G.

Søren Mathiasen Kullerup

6. maj Senere stille henliggende.

20. Uforanddr. Som sædv.

29. juni har henligget uforandret, forlangende at tale med præst og amtmand. Idag opkørt, dirrende og bleg, "vilde reise". Ng. opkastning.

30. juni Brækn. best. af blod og slim, mg. Ildelugtende. (måske for endel best. af det blodbland. Sekret fra øret gennem tuba). Ingen tumor at føle i underlivet, kun lidt ømh. I venstre hypo kondricum. U...lt udseende

19. aug. Udflodd. af venstre øre tager snarest til og bliver mere blodblandet. – Forøvr. Uforandret i sine Anmodnin. Om at tale med præst, udvandringsagent, amtmand osv.

–

4. sept. V. side af ansigt ng. ødematøs,-

31. okt. Aldel. uforandret i sine gamle, urokkelige vrangforestillinger og med det samme imbecile væsen evindeligt purkulerende? U..andet m..lt, opdunset? Og blegfed. Det mg. ildelugt., blodbland. Udfl. fra v. Øre holder sig. I det hele mg. svag og kraftsløs.
Udskreven
(til Horsens tugthus).

Til sognefoged Ole Lassen, Saaderup,
Gode ven og gamle bekendt.

Jeg vil herved indtrængende anmode dig om personlig selv, paa mine Vegne, at underrette min Moder og mine Sødskende og mine Svogre, om at min Moder og min Broder, Niels og Niels Bøgelunds Datter møder her saa snart som mulig og navnlig Overretsprokurator Drayer fra Kjøbenhavn og ..... mig ufortøvet i anledning af 11360 Kroner, som jeg testamentere Niels Bøgelunds Datter i tilfælde at jeg skulde døe hurti for jeg troer ikke, at jeg lever længe.

Niels Bøgelund og hans Familie har aldrig fornærmet mig, eller mishandlet mig eller gjort mig Ondt i nogen henseende Maade.

Der skal ubetales mig af gaardmand Søren Rasmussens Gaard og Eiendom paa Brændekilde Mark, Odense Amt, 3000 Rdlr. Renter af 3000 Rdlr. For 9 Aar 1080 Rdlr. samt 300 Rdlr. for Kreaturer og andet mere. I alt Summa 4380 Rdlr. samt at der af og efter afdøde Rasmus Hansen Aftægtsman samme Sted, skal ubetales mig 1300 Rdlr. Obligationer. Overført igjen ialt Summa 5680 Rdlr.

Denne her anførte Sum kan beløbe sig i Kroner til i alt Summa 11360 Kroner, siger og skriver, elleve Tusinde Trehundrede og Tressindstve Kroner. Med mit Helbred er det vedblivende meget daarlig som sædvanlig af det forud overlægs Morderiske Overfald som H P Larsen Gaardmandsøn Kullerup og Gaardmand J Sørensen, Lakkendrup, øvede paa mig Fredag Morgen d 22de October 1869.

Jeg er meget mat og Kraftsløs og lidende af ovennævnedes Overfald og Sygdom. Jeg brækker Blod og Slim og Opharkning op hver Dag, og jeg har stadig Øreflod med Blod og Materie.

Jeg kan ikke taale andet som Mælk og Franskbrød og Hvedebrød som sædvanlig, jeg kan neppe sidde eller staa og jeg kan kun gaae ved styd.

Jeg er aldeles ganske uvidende og uskyldig i drabet paa Niels Bøgelund d 14de Septbr 1875, jeg blev først vine til hvad der var skeet paa Niels Bøgelund, da han laae i Husmand Lars Nielsens Hus paa Saaderup Mark og var gravet op af min Jord. Jeg har været mest hos mine Bedsteforældre fra jeg var 3 Aar gammel,

Anledning og paa Grund af at jeg skulde arve dem hvad Penge jeg har ubetalt min Moder for Gaarden i Foraaret 1875 Var min retmæssige Arv og Eiendom.

3000 Rdlr har jeg faaet i Arv og ubetalt af mine Bedsteforældre, 2 Dage førend min Bestemoder døde, ved hendes Seng som blev mig overleveret af begge mine Besteforældre, hvor di havde ovennævnte Penge hemmelig forvaret i Sengen hos dem, i et lille Skab i et Strømpeeskab.

Min Bestemoder døde Mai Maaned 1866. Altsa omtrent 19 Aar siden.

1000 Rdlr. Har jeg faaet i Arv og overleveret af min Bestefader som døde i Januar Maaned 1872 som han ogsaa havde forvaret hemmelig hos sig. Disse her ovennævned 4000 Rdlr har jeg haft forvaret hemmelig paa min Gaard og Eiendom, til jeg ubetalte min Moder dem for Gaarden i Foraaret 1875. Jeg har min gode sunde Fornuft og fuldkomne Forstand, men jeg er svækket meget for bestandig baade mine Sjæls- og Legemskræfter, af foranførte Overfald og Sygdom, for bestandig. Min Moder har givet mig flere Hundrede Rdlr som jeg ikke behøver her at anføre. Jeg har ingen Penge faaet tillaans af Niels Bøgelund, det er Løgn og opdigt, naar det hedder i Sagens Akter, at jeg har faaet Penge tillaans af Niels Bøgelund. Jeg blev først kendt med Niels Bøgelund i Odense en Maanedstid efter at jeg var bleven gift, med min Kone, hvor vi holdt hemmelige Samtaler om min Kone og hendes Famlieforhold. Han fortalte mig nemlig følgende som jeg ikke her kan anføre paa Grund af at jeg mangler Papir.

A

Nr. 1.

(Udfyldt at vedlægge ethvert Andragende om Optagelse af Sindssyge I Anstalten ved Vordingborg.)

I Henhold til en af mig anstillet nøjagtig Undersøgelse af den Sindstilstand, hvori Søren Mathiasen befinder sig, erklærer jeg herved:

at han lider af virkelig Sindssygdom og egner sig til Behandling i en Anstalt, samt at der med Hensyn til hans (hendes) Helbredstilstand Intet er til Hinder for hans (hendes) Hensendelse til Anstalten ved Vordingborg.

Horsens den 14 Jan 1884

(Underskrift)

autoriseret Læge

Har Patienten lidt eller lider nu af Epilepsi eller nogen anden Hjernesygdom?

Nei

Har Patienten tidligere lidt af Sindssygdom? Naar?

Nej

Naar udbrød nuværende Sygdom?

Sygdommen har efterhaanden udviklet sig for ham i aarenes løb.

Hvorledes forløb den?

Egentlig mere deprimeret, undtagen naar Noget gik ham imod, da han saa kunde blive

uforskammet; har været meget svinsk, idet han har fundet behag i at benytte sine Excrementer paa alle mulige Maader, ustyrlig er han ikke; og kan ikke ansees for farlig. Han kan i Reglen give ret god Besked om sine hjemlige Forhold, kun naar Talen kommer paa hans Forbrydelse, løber det rundt for ham.

Hvilke legemlige Symptomer have ledsaget Sindssygdommen?

Langvarig Øreflod, som han mener hidrører sig fra voldeligt Overfald i 1869.

Har der været noget Symptom paa Lamhed tilstede?

Nei

Lider Patienten af nogen smitsom Sygdom?

Nei

Lider Patienten af noget kronisk Onde saaledes, at det kunde antages i kort tid at være farligt for hans (hendes) Liv?

Nei

Er han (hun) sengeliggende?

Nei

Hvad Behandling er anvendt?

Flydende Diæt

Vides ellers Noget, der kunde kaste Lys over Patientens Tilstand og dens Udvikling eller komme til Nytte under Behandlingen?

Nei

Hors. Straffeanstalt den 14 Jan. 1884

Undertegnede Læge attesterer herved, at der heller ikke paa Patientens nuværende Opholdssted eller iblandt hans umiddelbare Omgivelser findes nogen smitsom Sygdom.

(Underskrift)